

**Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis
Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et
Justitiæ, Sive Decisivi Discursus**

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in
quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus
respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum
luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque
omnibus in utroque Foro ...

De Fideicommissis, Primogenitvris, Et Majoratibvs

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. XXVIII. Pærmen. fideicommissi de Garziis. De eadem materia
concursum plurium masculorum ad fideicommissum masculinum, An sub
nomine masculorum, quatenùs certum sit testatorem tentisse etiam de ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74060](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-74060)

PARMEN.

FIDEICOMMISSI
DE GARZIIS

PRO

MARCHIONISSIS BARBARA
ET SORORIBUS DE
SCUFFONIS.

CVM

MARCHIONIBUS JOANNE PAULO
ET ALII DE LUPIS.

Casus disputatus in Consilio Parmen.

De eadem materia concursus plurium masculorum ad fideicommissum masculinum, An sub nomine masculorum, quatenus certum sit testatorem sentisse etiam de masculis cognatis per feminam, veniant solum masculi immediate procreati ex femina agnata, & sic per unum medium femininum, vel etiam omnes, etiam per duplex medium femininum; Et an hac differentia sit considerabilis, necne.

SUMMARY.

- 1 **F**acti series.
De questione, an sub nomine filiorum & descendientium masculorum veniant etiam cognati, de utraque opione,
- 2 Quando cadat ista quæstio.
- 3 Quod illa extranea sit à casu controversia, & qualis sit ejus casus.
- 4 Vocabi masculi cognatis per feminam veniunt omnes per unum vel duplex medium femininum, & de ratione.
- 5 Fallit ex contraria etiam conjectura voluntate testatoris.
- 6 Una ex conjecturis est contemplatio agnationis.
- 7 De ratione cui dicta conjectura innixa est, & an hæc sola conjectura sufficiat.
- 8 Quando nepotes & ulteriores descendentes veniant sub vocatione filiorum immediatorum.
- 9 Altera conjectura est ubi vocatur linea masculina, qua non admittit mixturam feminuarum & cognitorum, & de ratione.
- 10 Referunt volentes verbum lineæ capi pro sexu, & rejiciuntur seu declarantur.
- 11 De alio administriculo.
- 12 Non curantur absurdæ, & inverisimilitudines, quando agitur de extensione, secus si de interpretatione.
- 13 De differentia inter casum expirationis, vel ulterius progressus fideicommissi.
- 14 De suffensione fideicommissi donec durat spes, vel potentia generis predilecti.

DISC. XXVIII.

Marcus de Garziis prole masculina destinatus, habens solum Catharinam neptrem ex Felice filia, nuptam viro de familia Cavalca, haeredem instituit Joannem dictum Catharinæ filium primogenitum, cum fideicommisso perpetuo, descenfivo, & reciproco ad favorem ejus filiorum & descendientium prius legi.

e LUCA
de
lamentis
t cat.
CVI
9

legitimum, deinde naturalium; Extincta vero linea masculina, tam legitima quam naturali dicti Joannis, cum eodem ordine vocavit prius lineam masculinam Marci Antonii, & deinde illam Alexandri aliorum filiorum ejusdem Catharinae, extintisque etiam dictis lineis masculinis, cum infelicitissima verborum prolixitate & confusione, vocavit masculum majorem natu filiarum dictae Catharinae ejusque lineam masculinam, & sic successivae alias lineas masculinas ipsorum feminarum, cum ordine majoratus, quibus omnibus defectis, vocavit quosdam de Carissimis extraneos ad rem non facientes (cum per eorum prædecessum absque prole istius substitutionis gradus caducatus esset,) injungendo omnibus vocatis pro tempore successoribus strictissimum onus assumendi cognomen ac insignia ipsius testatoris, cum eorum perpetua successiva retentione.

Defecerunt ad breve tempus omnes lineae masculinae predictorum trium filiorum Catharinae, unde propterea fideicommissum devenit in Joannem Antonium de succiso nepotem Virginie filia primogenita Marcii Antonii unius ex dictis filiis Catharina ex altero Marco Antonio dicto Virginie filio, eoquo defuncto absque prole, superstibus Marchionibus Joanne Paulo, & fratribus de Lupis ejus ex Felice sorore nepotibus, Marchio Vincentius de Scuffonis filius Barbara sororis secundogenita dictae Virginie, fideicommissum prædictum agnovit, atque lite desuper inter ipsum ac predictos fratres de Lupis pendente, obiit etiam absque prole superstibus Marchionibus Barbara & sororibus de Scuffonis ejus ex Marco Antonio fratre prædefuncto neptibus, cum quibus prætentibus fideicommissi expirationem in dicto Vincentio, ac libertatem honorum ita in ejus hæreditate remansorum, continua fuit dicta lis.

In hoc igitur statu ex parte prædictarum sororum, communicatis informationibus hincide editis per utriusque partis defensores, ibi præentes, requisitus fui ad scribendum more Advocati ad causa opportunitatem, ac etiam per aliam scripturam insinuandi quid pro meo iudicio sentirem pro veritate, sed opus non fuit hoc secundum opus assimilere, dum, cum sensu etiam veritatis, credebam dictis puellis justitiam affistere, stante, ut dictum est caducatione dicti ulterioris gradus substitutionem cum illis de Charissimis ante factum catum sive vocationis defectis.

In dictis autem informationibus seu responsis, doctis quide m, ingeniosis, ac elaboratis, latissimè, ac pene per volumina ut etiam insinuatum est supra in Placentina discr. 24. scribentes pro hac parte provinciam assumperunt probandi, quod sub nomine descendantium masculorum veniant solum masculi ex masculis juxta opinionem Castrensis & sequacum relatam dicto discr. 24. cumulando in magno numero omnes DD de hoc agentes tam in hac materia fideicommissaria, vel alterius ultimæ voluntatis, quam in materia feudali, vel emphyteutica, aliorumque contractuum cori effectivorum inter vivos, sive in materia privilegiorum cum similibus diversam rationem habentibus, nimium se diffundendo super interpretatione vel ratione textus in l. si viva matre Cod. de bonis maternis, ac iis quæ desuper per DD. adnotantur ad plures effectus, illum præsertim statutaræ successionis &c.

Econverso scribentes pro altera parte, desumendo copiosè collecta per Bellon. jun. Martam,

Gioagn. Larream, Caſtil. & alios relatós videlicet. 24. pleniori calamo probare constat contrariam opinionem, quæ vulgo tribuitur in goſ. conf. 85. nimium pariter immorando fuit interpretatione ejusdem textus in l. si viva matre, in pluribus quæſtionib; quæ per DD. ad dictum textus materiam disputantur.

Ego autem, laudando ingenium ac eruditum nescriventium, dixi inanem videri adeo argumentum laborem hincide habitum, upote en casum controversiæ, talis enim in pecto causæ vel ubi concurfus est inter masculos diversa rationis, cuius ratione unius alios excludere velint, que in successione præferri, nempe agnati generos juxta causas disputatos in dicta Placentina 24. & in Romana primogeniture de Babali bīc, cum similibus; Vel ubi contentio sit cumulus masculo agnato, seu ejus hærede, aut ultro tranco substituto prætendente expirationem pro gradu substitutionis concepti ad favorem descenditium masculorum upote non convenientem masculis agnatis &c. juxta causas disputatos in bus discursibus proxime præcedentibus, in quibus combus respectivè, ut in eis advertitur, regula eti sculis etiam cognatis favorabilis, limitante contraria voluntate, frequentius defini ex contemplatione agnationis.

Omnia vero hæc extranea erant à causis prædictis controversiæ, cum tota dispositio directa ad cognatos ac descendentes ex feminis, ad aliquas agnatorum mixtu, ideoque inter cognatos cadebat solum quatuor super unum vel duplicate medii feminini, sive supermedii vel immediata procreatione ex femina agnata juxta causas, dum hæc scribebam jam disputatus tribus Bononiensibus proxime sequentibus, & in Ima na primogeniture, de qua infra post eas, & in pluribus, atque isti erant proprii & prædicti quæſtionis.

In istis autem terminis, quidquid nostrum variaverint, (ita nihil pacificum relinquenter,) hodie receptissima est pro regula opus generaliter affirmativa ad favorem omnium sculorum, spectato solo sexto, & non curata gularitate vel pluralitate medii feminini, sive clara & convincenti ratione, quod sive per unum sive per plura media feminina descendunt, semper sunt cognati, & de diversa extranea familia, que nil referre videtur, an mediate vel immediate descendat, ut ex magis communis traditione in l. 1. Cod. de condit. insertū plenè antiquioribus latis probant Mandell. conf. 86. num. 4. ubi hanc cit veritatem; Menoch. conf. 802. num. 35. 36. 37. 38. cum sequen. Marta conf. 61. num. 26. cum sequen. Bellon. jun. conf. 72. & 73. ubi cumulare probant magnum numerum DD. pro hac opinione, plus Larreae decr. 34. & 54. atque hanc semper res Rota Romana, præsertim decr. 6. par. 1. decr. 15. par. 2. decr. 402. num. 29. par. 9. rec. decr. 84. num. 10. & seq. par. 10. & decr. 78. num. 2. 3. par. 11. & in aliis, potissimum vero ubi committit non est cum persona verisimiliter prædicta, de linea admissa, à qua præstentur avocari, ut in aliis lineam remotionem transiit.

Verum advertebam, quod sicut uera, & nostra est d. regula, quam ego in dictis aliis causis licet scribens in contrarium admitembam, ita res & recepta est limitatio, ubi constat de contractu expressa vel conjecturata testatoris volumata, semper omnes iurius regula & præsumptiones

dunt, ut admittunt omnes supra allegati tenentes dictam opinionem, qua hodie pro regula recepta est occasione respondendi ad tenentes contraria, & ceteris plenè relatis forniter, & ex professo dispuato articulo firmavit Rota in Bonon, fideicommissi de Barberijs 5. Decembri 1650. coram Corrado impreß. decif. 95. par. II. rec. & repetit. post Censal. ad Peregr. decif. 17. confirmata de anno 1652. coram Bichio, impreß. decif. 218. eadem par. II. cum quibus scipio deinde procelium fuit, præfertim in Romana fideicommissi de Griffonibus coram Dunozetto inter suas decif. 981. num. 15. cum sequentia in Bonon, fideicommissi de Amoris coram Melio deci 52. & 66. post collat. Bondoni, de qua causa infra decif. 30. ac etiam in alia Bononiæ. & in Firmana decif. 31. & 32. & in aliis pluries.

Inter conjecturas autem hujusmodi voluntatem probates, illa ponderari solet plenissime comprobata in d. prima decisione Bonon. de Barberijs coram Corrado, qui ex communis sensu reputatur in materia matrimonialis, ubi contemplata est agnatio mediante praecerto injuncto hujusmodi masculis cognatis ficte seu artificialiter renovandi propriam testatoris agnacionem ac familiam, que circumstantia in hac facti specie concurrebat.

Et quamvis circa initia Advocationis scribendo in dicta Bonon. de Barberijs pro masculo mediato succumbente, de qua decif. sequentia, meus intellectus istam conjecturam seu limitationem capere non posset, eo quia ratio agnationis testatoris urget in progrelli, ac postquam ejus familia jam artificialiter renovata est, atque de facta effecta fui vera, ne ista per mixturam cognatorum interrumperetur, Secus autem ubi agitur de ingressu pro hujusmodi futura renovatione facienda, cum tunc, ut supra, spectetur solus sextus, non curato medio, quia sive illud sit simplex, sive sit duplex, semper est cognatus ac de extranea familia ficte illam testatoris assumpturus, Atamen, ut deinde dictarum aliarum causarum disputationes me docuerunt, captivavit intellectum ea probabilis ratio, quod quando ambitionis testatores, post defactam propriam familiam naturalem, cupint illam artificialiter renovare in masculis descendantibus ex feminis de eadem familia, id restringere solet ad masculos immediatos, eorumque descendentes masculos absque mixtura alterius medii feminini ex duplice probabili ratione; Vna facilis probationis hujusmodi descendente, que in fideicommissis collatis in tempus remotissimum reddi solet penè impossibilis, ac pareret inextricabilis litium anfractus, ob quam rationem forus recipit attendi debere magis proximitatem gravati quam gravantis ut supra in Romana fideicommissi de Barberijs decif. 23. & alibi: Et altera magis proxima, quod masculi immediati procreati à feminis agnata, ita dicuntur semiagnati, & quasi pro medietate participare de agnatione, quod dici non potest de masculis mediatis per duplex medium femininum, quoniam ita à propria familia effectum omnino extranei, juxta exemplum naturale arborum, quarum una super alia inferatur, quoniam fructus qui producitur ab arbo inserta participare dicitur de altera arbo super qua insertio facta est, sed si super arbo inserta fiat alterius diversæ arboris nova insertio, tunc illa prima arbo super qua prima insertio facta est, tanquam avia & non mater novi fructus, in nula consideratione habetur, sed omnino pro extranea & aliena reputatur, ut ad sensum.

Ista rationes sola & de per se quamvis aliquam

habeant probabilitatem, non tamen adeò concludentes videntur quod sufficiant ad destruendam regulam ejusque limitationem inducendam, cum continent quandam nimium scrupulosam considerationem, dicebant tamen esse alicuius momenti, quando alia concurrentia minicula in idem tendentia, ut in præsenti casu concurrebant, Primò scilicet ob verbum personalissimum ipsius, seu earum pluries adiectum feminis agnatis, quarum filii demonstrati sunt, ut in specie advertitur in d. Bonon. de Barberijs coram Corrado, & in eius confirmatoria coram Bichio. Et licet ex iis qua habentur in eodem decif. sequentia non excludat vocacionem etiam nepotum ac ultiorum descendantium iure subingressi, vel transmissionis, aut quia ex conjecturata mente defuncti seu dispositionis qualitate sub nomine filiorum veniant etiam nepotes & ulteriores descendentes, Attamen concurrente dicta alia circumstantia contemplata agnationis seu ratione ex ea resultante ut supra, admittuntur quidem nepotes ac ulteriores descendentes, in quibus continuet eadem qualitas masculina, & quodammodo semiagnatitia impreßa in filio immediato, qui eam in omnes descendentes masculos transmittat ut eod. decif. sequentia.

Secundò fortius, quia pluries ac pluries, tam in dispositiva, quam in conditionali testator vocat seu in conditione ponit earumdem feminarum lineam masculinam, per quam inducta censetur restrictio ad masculos immediatos, eorumque descendentes masculos absque mixtura feminarum per quas rumpitur filius talis linea, quando ipsa procreantur ab ulterioribus descendantibus, quia feminæ dicuntur finis lineæ, Et quando sunt immediata illius, qui pro stipite designatus est, adhuc extranea remanent à linea masculina, tanquam principium linea feminina, quoniam juxta theoreticam Cästrensis in l. maritus num. 5. Cod. de procurator, quam communiter sequuntur, plene deduci in Bonon. de Barberijs coram Corrado, & in Romana Cas. Vetus 5. Maij. 1653. coram Albergato, de qua sub tit. de emphyteusi decif. 13. quilibet sive masculus, sive femina, duas lineas constituit, unam qua incipit ab ejus filii masculis, alteram qua incipit à feminis, ergo hujusmodi seminarum nepotes ex alia femina nunquam dici possunt de earum linea masculina, quoniam cadunt sub feminina.

Et licet non desint volentes in his terminis, ex ratione absurdii istud verbum linea in propriandum esse ac accipiendum pro sexu, ut præsertim Ruin. cons. 149. num. II. in principio lib. 2. Berous cons. 77. pariter lib. 2. sub num. 13. Menoch. cons. 205. num. 30. Bellon. jun. dictio cons. 73. num. 23. vers. Secundò responderem, in quibus auctoritatibus magnum fundamentum constituebant scribentes pro dictis Marchionibus Lupis masculis mediatis responebant tamen, quod ego & ceteri pro masculo etiam mediato scribentes in d. Bonon de Barberijs, tam dictas auctoritates, quam rationes eas comprobantes forte acriter deducebamus, tam in partibus in prima instantia, quam in secunda coram A. C. & in tertia in Rota, in omnibus tam succubuimus, illaque neglecta fuerunt, & merito, Tum quia auctoritates confundentia semper sunt suspectæ ac parvi pondoris

vulgare argumentum desumptum ex aut. m.
magis &c.

Præterea ubi etiam dicendum esset, quod tristissimi seu præsumpta mente testatoris, fideicommissum ulteriore durationem in universitate descendens habitur esset, donec illa dure adhuc tamen posita delatione fideicommissum Marchione Vincentio masculo immediato, et remanebant dicti de Lupis à masculis procreatis dictis foemini proximioribus dicti ultimi generis proximitatem hodie absolutum est, non fragante testatoris voluntate, attendendam sed. Cum enim non ageretur de primogenitura vel iuratu, unde intraret difficultas de qua supra Bonon. primogenitura de Luparis decis. 7. & cum præsupposito, licet non bene in hac parte, præsum fuit in d. Bonon. de Barberis coram Consiliis, ag eretur de simplici fideicommissu; Hinc præsum de pleno intrat conclusio in fideicommissu res finia, & hodie absoluta, de qua in eadem D. Luparis, ac etiam in Ferrarien. fideicommissu de his decis. 9. ut fideicommissum stare debet in spenso, donec durat spes seu potentia ex parte personarum de genere prius vocato, seu ex linea in quam bona ingressa sunt, cum istorum transabuila linea ad alteram non detur, donec illa non evacuata sit, quod dici non posset, donec rati spes seu potentia illius durationis, que expedit, ideoque ex pluribus bonum jus huius assistere videbatur.

BONON. FIDEICOMMISS DE BARBERIIS.

PRO

MAURITIO BEROALDO

CVM

NICOLAO ROFFENO.

Casus decisus per Rotam pro Nicolao.

De eadem materia, An scilicet vocatis in sculis ex foemini agnatis, veniant filii masculi immediati, vel etiam mediari duplex medium foeminum; Et auctoratio filiorum hujusmodi foemini convenientia nepotibus, ac ulteriobus descendentiibus.

S V M M A R I V M.

1. Acti series,
2. Resolutio causa.
3. De punctis seu disputationibus habitis.
4. De regula ut vocatis masculis ex foemini omnes tam mediari quam immediati non sive pluralitate mediorum.
5. De limitatione ex conjecturis diversam volunt suadentibus, & quae sint ista conjectura.

ponderis, Tum etiam quia hæc verborum impropria io cadere posset quando nullum aliud adminiculum vel conjectura urgeret, unde in casu mere ambiguo dicto solum verbo obstante, ex qualitate dispositionis probabiliter dubitari posset, quod illud ex inadvertentia Notarii seu alterius Scriptoris testamenti, aut per ipsumm testatorum habitum esset pro finonymo cum altero verbo *sexus*, secus autem tot alii conjecturis ac adminiculis concurrentibus, eiisque insinuū junctis, cum regula in hac materia perpetuo attendenda, ut singula que non profundit &c.

Et his addebat alterum adminiculum clarius resultans ex illis verbis, repetitivis, ut supra & prout supra, & modo & ordine quibus a ipsi Ioanne, Marco Antonio & Alexandro, & lineis eorum masculinis dispositi, unde cum præcedenter absque dubio testator semper intellexerit de masculis per masculum absque mixtura foeminarum, idcirco idem dicendum erat in presenti ex natura dictioris seu orationis repetitivæ juxta vulgaria & quotidiana axiomata.

Supponebatur, quod Judices motivando præmissa omnia admitterent, quando viveret dictus Vincentius masculus immediatus, cum quo dicta quæstio cepta fuit, sed quod haberent difficultatem in expiratione fideicommissi & exclusione dictorum aliorum masculorum, qui in effectu erant descendentes testatoris, fundando motivum in absurdio, ut extraneus hæres dicti Vincentii, cuius iure dicta eius neptes veniebant tanquam in bonis liberis, excluderet dictos descendentes contra verisimilem voluntatem dicti testatoris, qui in lineis trium masculorum primò institutorum etiam spurius vocavit; Verum etiam in sensu veritatis istud motivum non videbatur considerabile, quoniam hujusmodi dispositiones non trahuntur de casu ad casum vel de persona ad personam, atque ille qui non est vocatus exclusionem meretur, cum vulgariter loquitur de non loquitor; Neque ratio absurdii vel inverisimilitudinis apta est inducere vocationem ubi non adest, quoniam non queritur, cur testator voluerit, sed quid voluerit, ideoque absurdorum vel inverisimilitudinis consideratio efficax reputari solet pro interpretatione in casu mere ambiguo, non autem pro inducenda nova dispositione, ut bene pluribus antiquioribus relatis habetur apud Cyriac. controv. 28. num. 34. cum pluribus sequentibus. & in his terminis individualibus per Rotam in superius allegata Bononien. fideicommissum de Amorini coram Melio post collationes Bondeni decis. 52 & 66. ubi hoc absurdorum ac inverisimilitudinis motivum negligitur, etiam in casu fortiori, quod fideicommissum non expiraret, sed ulteriore durationem haberet, faciendo transitum ad personas penitus extraneas juxta dictum casum, de quo infra decis. 30. Multomagis in præsenti, quoniam ut infra in hac materia plures advertitur, ac videtur principium absolutum, maxima differentia est inter casum, in quo agatur determinatio servitutem fideicommissi, atque inducendo bonorum libertatem, cuius favor exigit, ut in dubio pro ipsa contra fideicommissi continuantem servitutem respondendum sit, ac facienda interpretatione juxta opinionem magis communem & in foro, præsertim vero in Rota receptam, ex deductis apud Orthob. decis. 355. in fine, & passim, Et casum in quo agatur de continuatione fideicommissi, euque transitu ad genus absque dubio minus dilectum, ac subsidiarie vocatum, ideoque intrat